

Ilustrirani **Slovenec**

Leto IV

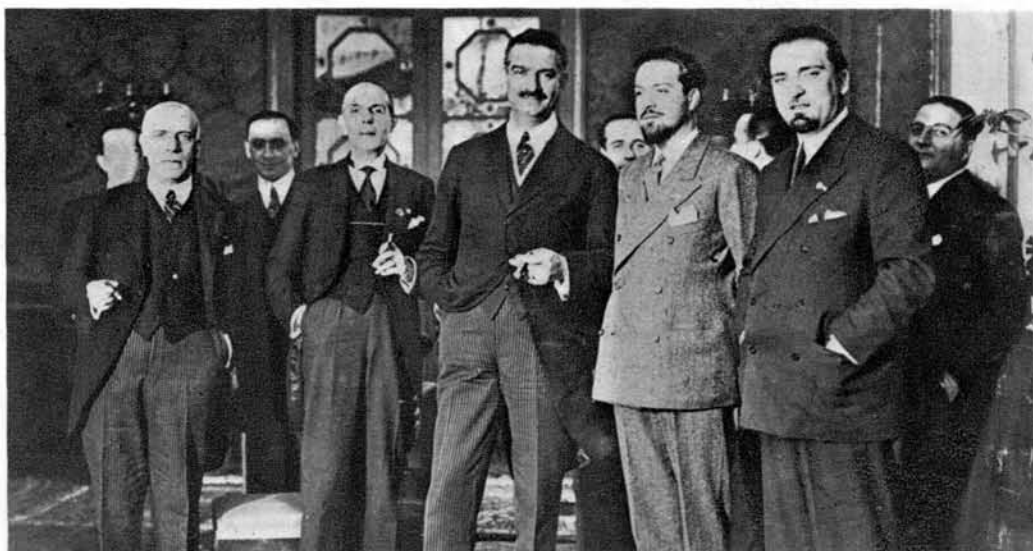
Tedenska priloga »Slovenca« (št. 18) z dne 22. I. 1928

Štev. 4

Pesnik Oton Župančič,

ki obhaja jutri svojo petdesetletnico (rojen je bil dne 23. januarja l. 1878. na Vinici v Beli Krajini).

Italijani snubijo Grke.

Italijani si mnogo prizadevajo, da bi vpregli v svoj protijugoslovanski voz tudi Grke. Na naši sliki vidimo nekaj udeležencev slavnostnega banketa, ki so ga pred kratkim priredili na čast v Rimu se mudečemu grškemu zunanjemu ministru Mihalacopulosu; od leve na desno stoje v prvi vrsti: Scialoja, rimski guverner Potenziani, Mihalacopulos, državni tajnik za zrakoplovstvo Italo Balbo in podtajnik v zunanjem ministrstvu Grandi.

Sazonov,

ruski zunanji minister od l. 1910. do 1916., ki je 27. p. m. umrl v Nizzi. Bil je odločen nasprotnik italijanskih aspiracij na Dalmacijo.

Iz diplomatskega sveta.

Veliki novoletni sprejem pri Hindenburgu, predsedniku nemške republike. Na sliki je dobro videti sijaj, s kakršnim nastopajo diplomati, posneta je pa v trenutku, ko čestita predsedniku v imenu vsega diplomatskega zbora njegov doyen, papeški nuncij Pacelli; na levi za njim je španski poslanik Pablo Soler, nato francoski poslanik de Margerie in nato ruski poslanik Krestinski (v fraku), na desni v ospredju so pa razni nemški ministri.

Nemški mornariški častnik Kirchelsz

s svojo jadrnico, s katero je objadral vso zemeljsko oblo. Na pot se je podal dne 2. januarja 1926, vrnil se je pa pred kratkim. Prepotoval je v okroglo 700 dneh 55.000 km na 69 tonski jadrnici.

Viljem Tegetthoff,

znameniti zmagovalac Italijanov pri Visu l. 1866., čigar stoletnico rojstva smo obhajali 23. p. m. Ker pomenja ta zmaga krepko zavrnitev Italijanov z dalmatinske obale, bi bilo ob prevratu odstranjeni spomenik.

želeti, da mu rojstno mesto Maribor vrne

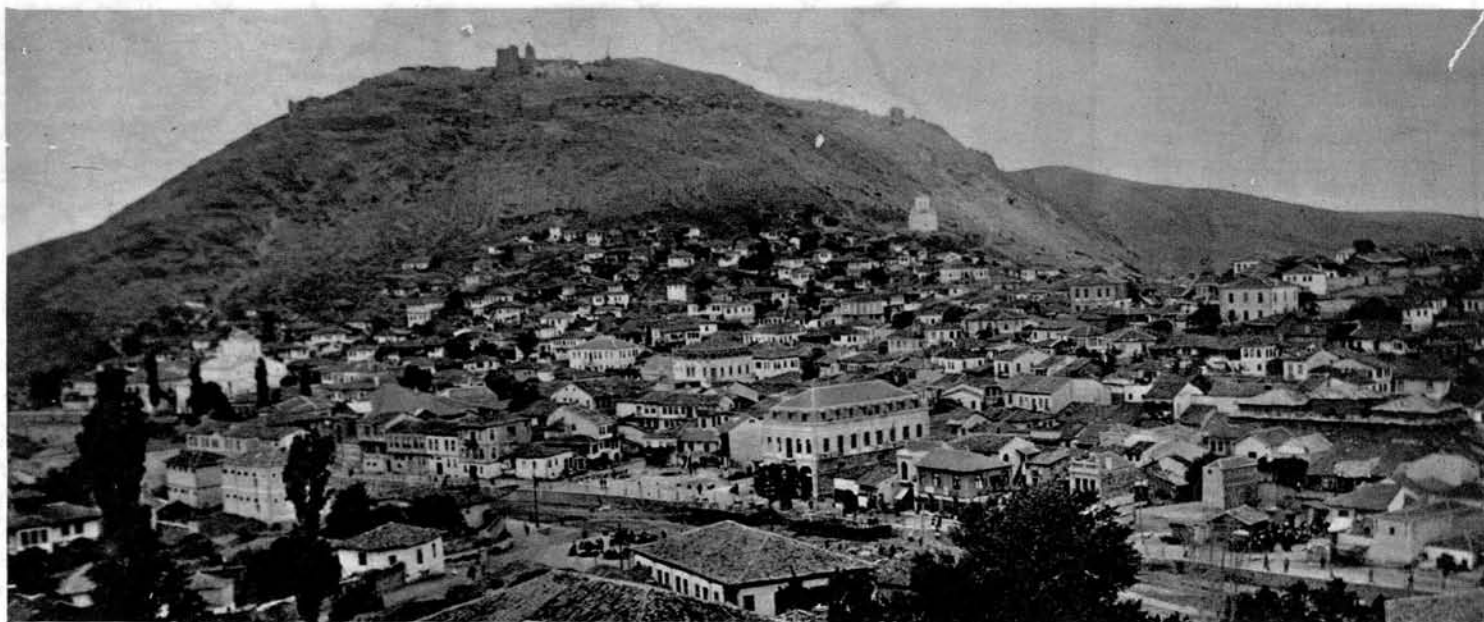
Fran Supilo.

Foto Palian, Sušak.

Sprevod s Supilovimi zemeljskimi ostanki na Sušaku.

Fran Supilo je bil eden najodličnejših hrvaških politikov, ki je med vojno požrtvovalno deloval v inozemstvu za osvoboditev Jugoslovanov izpod avstrijskega jarma. Imel je dobre zveze z zunanji ministri in temu se je imel zahvaliti, da je prvi izvedel za nesrečni londonski pakt ter opozoril nanj Pašiča in Trumbića. Osvobojenje mu ni bilo usojeno doživeti, kajti umrl je še pred koncem vojne v Londonu in zadnje dni preteklega meseca so svečano prepeljali njegove zemeljske ostanke preko Sušaka v Dubrovnik.

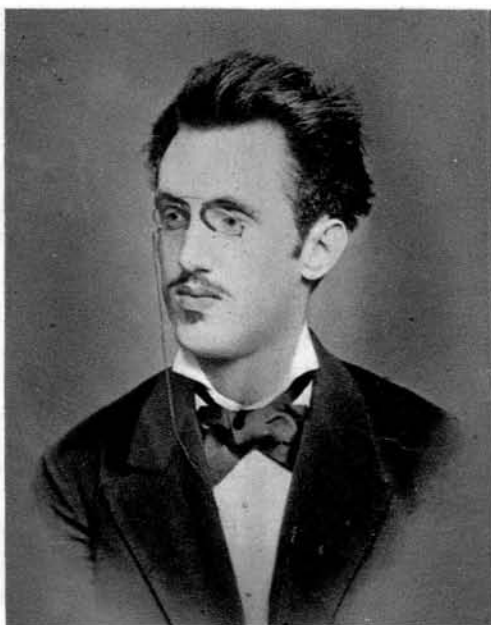
Pogled na mesto Štip ob Bregalnici

(jugovzhodno od Skoplja), ki je znano kot nekako središče vseh rovarstev »makedonstvujuših«. Štip sam je bil že pozorišče številnih atentatov, še bolj pa njegova okolica. Zlasti odkar so postale znane tesne zveze »makedonstvujuših« z imperialističnimi težnjami italijanskega fašizma, obsoja njih rovarjenja vsak.

Slike k Slovenskemu biografskemu leksikonu

Hribar Ivan (1851), politik.

Hostnik Davorin (1855—?), pisatelj.

Holz (Olz) Vatroslav (1844—1914), pisatelj.

PREGLED KRAJEVNIH OBČIN V LJUBLJANSKI OBLASTI

Stanje začetkom l. 1928.

- Meja okrajev
- Meja občine.
- Meja okr. ekspoziture Šk.Loka

LJUBLJANSKA OBLAST.

Ljubljanska oblast spada med večje v državi, vendar je celo ona premajhna za kaka velikopoteznejša dela. Steje namreč le 13 političnih okrajev s 357 občinami in okroglo 530.000 prebivalci. Podrobna razdelitev je naslednja: 1. okraj BREZICE (sodna okraja Brezice in Sevnica) z 32 občinami in 33.775 prebivalci; 2. okraj CRNOMELJ (sod. okr. Crnomelj in Metlika) z 31 občinami in 23.812 prebivalci; 3. okraj KAMNIK (sod. okr. Kamnik in Brdo) s 57 občinami in 36.536 prebivalci; 4. okraj KOČEVJE (sod. okr. Kočevje, Ribnica in Vel. Lašče) z 42 občinami in 40.433 prebivalci; 5. okraj KRANJ (sod. okr. Kranj, Trzin in Skofja Loka) s 30 občinami in 50.602 prebivalci; 6. okraj KRŠKO (sod. okr. Krško, Radeče, Kostanjevica in Mokronog) z 20 občinami in 53.082 prebivalci; 7. okraj LASKO (sod. okr. Laško) z 8 občinami in 31.500 prebivalci; 8. okraj LITIJA (sod. okr. Litija in Višnja gora) z 41 občinami in 36.212 prebivalci; 9. mesto LJUBLJANA s 53.306 prebivalci; 10. okraj LJUBLJANSKA OKOLICA (sod. okr. Ljubljana in Vrhnika) s 37 občinami in 67.396 prebivalci; 11. okraj LOGATEC (sod. okr. Logatec, Cerknica in Lož) s 13 občinami in 25.212 prebivalci; 12. okraj NOVO MESTO (sod. okr. Novo mesto, Trebnje in Žužemberk) s 23 občinami in 45.446 prebivalci in 13. okraj RADOVLJICA (sod. okr. Radovljica in Kranjska gora) z 22 občinami in 32.714 prebivalci.

Ze pogled na naš zemljevid kaže, da ta razdelitev ne odgovarja današnjim potrebam. Zlasti velja to za Dolenjsko. Treba bi bilo zato nanovo urediti meje in ponekod tudi sedeže okrajnih glavarstev.

Se večje preureditve so pa nujno potrebne naše občine. Tudi tu nam že prvi pogled na kamniški ali brežiški okraj kaže prav smesno razdrobljenost. V breziškem okraju imamo n. pr. občino Gorica, ki šteje komaj 103 prebivalce, z manj kot 500 prebivalci je pa v kamniškem okraju 31 občin in v breziškem 24. To je v največjo škodo prebivalstva samega, ker so premajhne občine nezmožne življenja. Izginiti bi morale vsaj občine z manj kot 1000 prebivalci.

Naš zemljevid je posnet po »Pregledu krajevnih občin in lovišč v ljubljanski oblasti«, ki sta ga izdelala inženjerja A. Šivic in V. Novak v merilu 1:300.000 (velikost 41x53 cm) in ki je bil priložen lansko leto »Lovcu«. Na našem zemljevidu so lovišča izpuščena ter popravljene one meje, ki so se izpremenile tekom zadnjega leta. Posebne odčitse navedenega zemljevida je mogoče dobiti pri okrajnih gozd. referentih v Kranju, Ljubljani, Kočevju, Novem mestu in v Krškem.

Moda – znamenitost, ki obledi najhitreje.

Od leve na desno: Grkinja okrog l. 450. pr. Kr., Rimljanka ob Kr. rojstvu, Germanka okrog l. 150. po Kr. r., Bizantinka v dobi od l. 500. do 1000. po Kr.

Od leve na desno: Francozinja okrog l. 1100. Nemka okrog l. 1350., Nemka l. 1450., Nemka l. 1500.

Noša starega veka se odlikuje po svoji preprostosti in okusnosti, ki obenem omogoča telesu prosto gibanje, zaradi česar je bila ta noša tudi jako zdrava, ne pa tako praktična za delo. Zlasti noša Rimljanke kaže strogo resnost. Bizantinska noša, ki je prevladovala več stoletij, kaže že prehod v srednji vek, ki je izvedel pri ženski noši delitev zgornjega dela telesa od spodnjega. Nekdanja preprostost izginja vedno bolj in bolj, nadomešča jo pa izumetničenost, ki prehaja pogosto že v smešnost in ki ovira telo pri gibanju, še bolj pa pri delu. Obleka vsiljuje telesu nenaravne oblike in razmerja in vzporedno s tem gre tudi oblika frizur. Največje skrajnosti so si izmišljevale v tem pogledu Francozinje, ki kažejo sicer mnogo zmisla za eleganco, ki je pri Nemkah ni. Te kažejo časih tudi precej drvenosti in neokusno prenatrpanost. Najnovejša doba ima to prednost, da začneja žensko obleko zopet poenostavljati ter se v največji meri ozirati na njeno praktičnost in higijeno. Seveda najdemo tudi danes mnogo neokusnih skrajnosti z vse drugimi cilji. Slično kakor ženska, gre tudi moška noša, le da je ostala ta vedno resnejša in ni šla nikoli v take skrajnosti. Obe nam pa najlepše kažeta, kako hitro in kako temeljito se izpreminja tozadevni okus in pojmovanje oblik lepote.

Od leve na desno: Nemka l. 1520., Španjolka l. 1570., Francozinja l. 1605.

Od leve na desno: Nemka l. 1640., francoska rokoko-moda v dobi od l. 1750. do 1780.

Od leve na desno: prva iz dobe francoske revolucije, druga iz l. 1810. tretja iz l. 1850. četrt iz l. 1860.

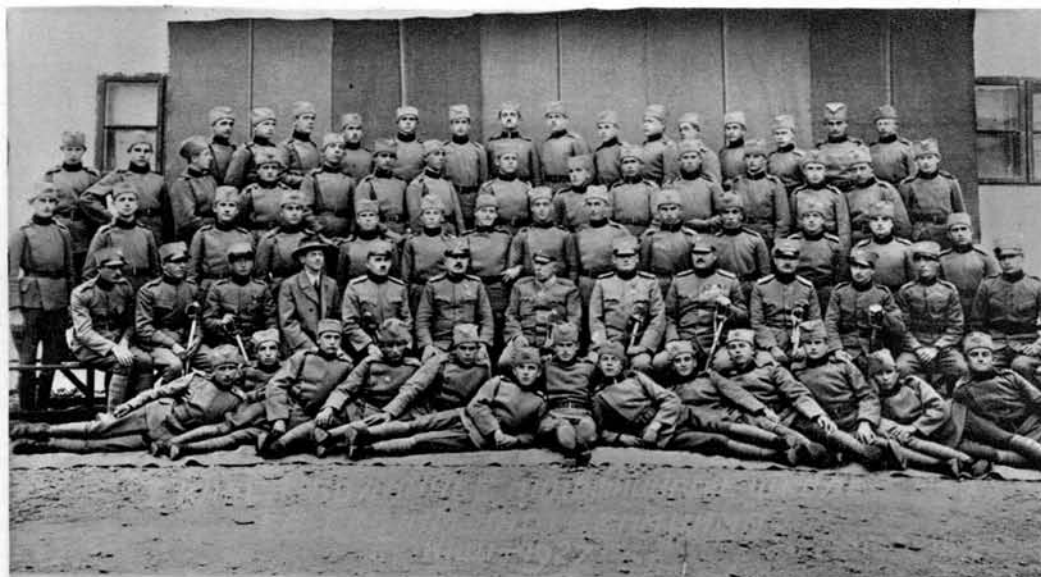
Od leve na desno: prva iz l. 1880., druga iz l. 1885., tretja iz l. 1896., četrt iz l. 1900.

Križem Slovenije

Hinko Zirkelbach,

faktor Jugoslov. tiskarne v Ljubljani, ki je stopil po 44 letnem službovanju v pokoj. Zirkelbach, ki je dobro znan tudi kot čebelar, je nekaka živa zgodovina našega lista in naše tiskarne.

Prvi absolventi podčastniške bolniške šole v Nišu,

med katerimi je tudi lepo število Slovencev. Ta šola je bila osnovana šele lansko leto in prav lepo izpopolnjuje vsestransko organizacijo naše armade.

Slika na levi:

Slovenija je jako bogata na podzemskih bogastvih, le da niso še vsa zadostno preiskana in da mnogih sploh še ne izrabljamo. Med onimi, za katere smo do zadnjega časa komaj vedeli, so tudi rudniki za barvne rude v Savinjski dolini. Prvi rudnik se nahaja v Štorah pri Celju. Tu pridobivajo na dnevnem kopu bel lapor, iz katerega se izdelujejo prvovrstne zemeljske barve. Drugi rudnik, ki ga kaže tudi naša slika, se pa nahaja v Gorenjah (občina Šmartno ob Paki), kjer pridobivajo izvrsten zelen lapor za zemeljske barve. Tu rudokop obratuje deloma na dnevnem kopu, deloma pa v rovih. Obe rudi, bela in zelena, se pridobivata tu že od l. 1922. Letna produkcija znaša okroglo 200 vagonov, ki gredo v razne države. Oba rudnika sta last Dragotina Korošca.

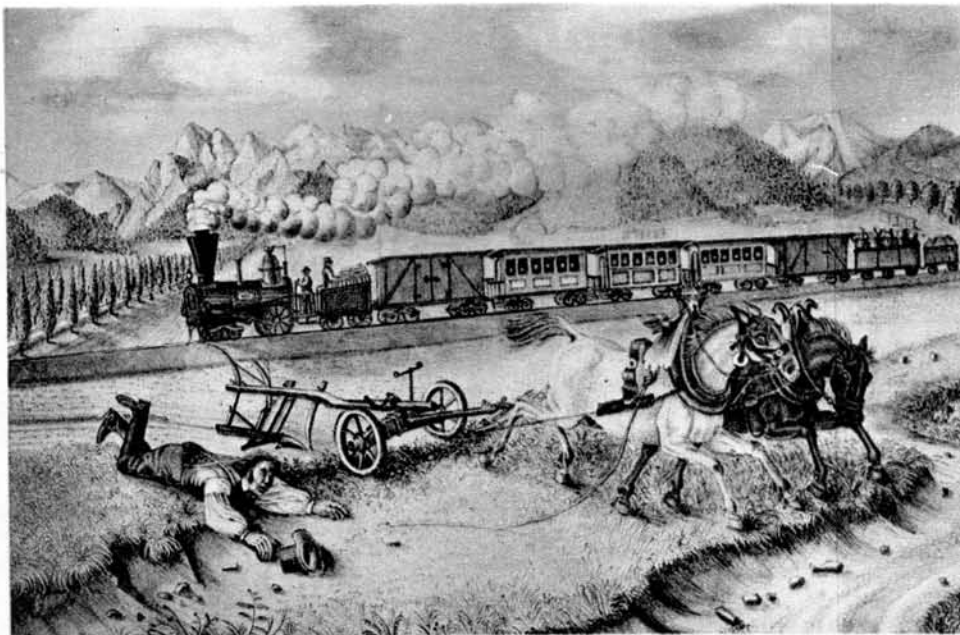
Božični večer med slov. mornarji.

V naši vojni mornarici so Slovenci zastopani izredno močno. Zgorajšnja slika nam kaže podčastnike letošnjega torpednega kurza v Dženoviću (Boka Kotorska), zbrane ob božičnem drevescu in z jaslicami.

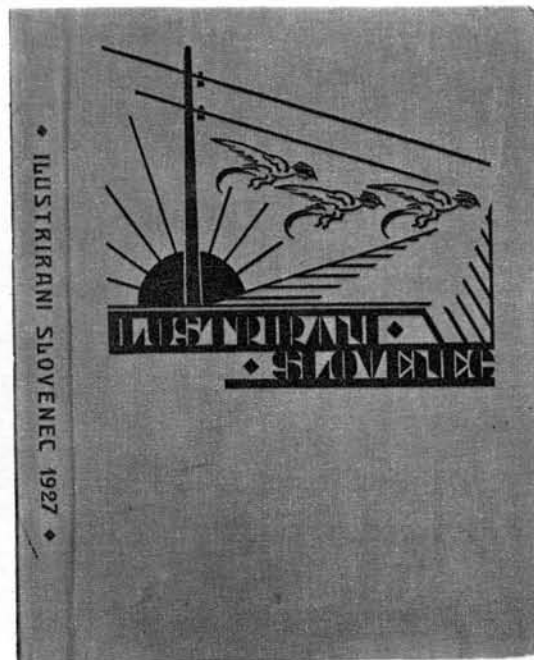
Prosv. društvo v Ljublnu pri Tolminu,

ki je bilo preteklo jesen razpuščeno. Naši Goričani so si po vojni hitro vzpostavili nekdanjo lepo prosvetno organizacijo ter jo še znatno izpopolnili, toda nestrpni laški šovinizem jim je lansko jesen uničil vse te dolgoletne napore.

Prve železnice na Slovenskem.

Sredi preteklega stoletja so zgradili na Slovenskem prve železnice, ki so bile za naše kraje tedaj seveda ogromna novost. Pričujočo sliko so tedaj objavile Bleiweisove »Novice« (dne 19. malega travna 1848), da »bojo tisti braveci, kateri še železnice nikdar niso vidili, saj poverhni zapopadek dobili od hlapona ali ognjeniga konja, ki vse druge vozove za ljudi, blago in živino vleče. Pred vozovi pa, kateri s puhom, ropotom in vriskam po železnici derčijo, se vidi podoba, kako se kmetu, ki tikama železnice orje, konji splašajo, de mu uidejo in on na tla pade... živina se pa tega sčasama navadi in se potem še ne zmeni, akoravno cela rajda vozov za-poredama pred njenimi očmi memo derčie.

Nove izvirne platnice za »Ilustriranega Slovenca«, ki jih je založila Knjigovz-nica K. T. D. v Ljubljani. Cena tem plat-nicam je 30 Din, z vezavo vred 40 Din. — V eni prihodnjih številkih priobčimo tudi slike novih izvornih platnic za »Dom in svet« ter »Mladikoc«.

KRIŽANKA ŠT. 7

1	2	3		4	5		6	7	8	9		10	11	12	13		14	15	16	17				
18				19			20	21		22			23	24		25			26	27		28		
29		30				31			32			33		34			35		36		37			
		38				39						40					41				42			
		43				44					45	46					47	48		49		50		
		51				52	53		54			55					56				57			
		58				59	60		61			62				63			64	65		66	67	
68						69			70	71									75		76		77	78
79						80													82				83	
84						85	86		87			88							90	91		92		93
94						95													97				98	

Rešitev uganke št. 5 se glasi:

»Sveta noč, blažena noč,
vse že spi, je polnoč;
prišla je nam pomoč,
prišel z neba je Večni,
odrešit rod nesrečni.«

Pravilnih rešitev je prispelo 84, izžrebana pa sta bila: I. nagrada: J. Pintarič, dijak, Murska Sobota; II. nagrada: A. Uršič, Rožna dolina pri Ljubljani.

Rešitev uganke šte. 6 (»Za misleče ljudi«) se glasi: 1. kanon, 2. kajon, 3. bonbon, 4. milijon, 5. kron, 6. špijon, 7. misjon, 8. kompanjon, 9. ton, 10. Babilon, 11. bržon, 12. zastonj, 13. spon, 14. melon, 15. Anton, 16. patron, 17. penzjon, 18. kotiljon, 19. majaron, 20. vonj, 21. salon, 22. ciklon, 23. sifon, 24. limon, 25. Polon, 26. Simplon, 27. šampijon, 28. helikon, 29. postiljon, 30. von, 31. frامason, 32. pasjon, 33. rajon, 34. Faraon, 35. biljon, 36. pardon, 37. zvon, 38. balon, 39. tron, 40. Edison.

Pravilnih rešitev je prispelo 76, izžrebana pa sta bila: I. nagr.: Julijana Pinter, Ptuj; II. nagr.: Josip Novak, višji šolski nadzornik, Vižmarje.

Upoštevamo le one rešitve, katerim je priložen kupon iz »Slovenca« in ki prispejo do petka opoldne.

Vodoravno: 1. romarsko mesto, 4. predlog, 6. riba, 10. kmetski delavec, 14. pokrivalo, 18. ptica, 19. kratica pri podpisih, 20. plosk. mera, 22. del glave, 23. veznik, 25. nasprotje noči, 26. mrčes, 28. veznik, 29. egiptovsko božanstvo, 31. roparska žival, 33. teža, 35. pripadnik starega naroda, 37. veznik, 38. modroslovec, 39. zdravilna rastlina, 40. latinski pesnik, 41. ostanek stare obleke, 42. osebni zaimek (hrv.), 43. del rastline, 44. teža, 45. rimsko oblačilo, 47. kratica pri podpisih, 49. predlog, 50. veznik, 51. igralni izraz, 52. zaimek, 54. kakor 29, 55. arabsko mesto, 56. najmanjši del teles, 57. nikalnica, 58. krajevni prislov, 59. suženj, 62. vzklik, 63. sorodnik, 64. kača, 66. kaz. zaimek, 68. ptica, 69. mesto v Italiji, 72. kratica za pripise, 73. del stroja, 75. drevo, 77. predlog, 79. mesto v Vojvodini, 80. del lonca, 81. časov. prislov, 82. kos papirja, 83. ital. spolnik, 84. konj, 85. zaimek, 87. rimski denar, 88. potrebno mladini, 89. pivovarniški produkt, 90. predlog, 92. predlog, 93. vodna naprava, 94. vrsta žganja, 95. turški odličnik, 96. žensko ime, 97. posoda, 98. sibirski reka. —

Navpično: 1. denar, 2. časovna mera, 3. zemeljski pomol, 4. ptica, 5. mera, 7. predlog, 8. visoka šola, 9. judovski mesec, 11. predlog, 12. govorni razpol, 13. števnik, 15. ital. spolnik, 16. moško ime, 17. žensko ime, 20. zabavnost, 21. južna rastlina, 23. kraj na Primorskem, 24. grška dežela, 26. povelje, 27. del okna, 30. znanstvenik, 31. žuškojed, 32. žensko ime, 33. priprava za čitanje malih dimenzij, 34. pesem, 35. lat. = namreč, 36. zaimek, 38. potovalna trgovska družba, 46. ptica, 48. čas izpolnitve, 50. število, 53. grška boginja, 56. rimski pozdrav, 58. ročaj, 60. voznikova potrebščina, 61. hudodelstvo, 63. sramežljivost, 64. del rešeta, 65. orožje nekaterih žuželk, 67. del voza, 68. veter, 70. predplačilo, 71. muzikal. izraz, 73. se vidi na morju, 74. reka na Tirolskem, 75. pesnitev, 76. predlog, 78. kraj v puščavi, 81. mesto pečata, 86. vas pri Ljubljani, 88. del telesa, 91. predlog, 93. oblika pomožnega glagola.

Prva nagrada: Fr. Erjavec, Slovenci (vezano); druga nagrada: Ks. Meško, Slike (broširano).